

DAGSINS MEINING

Útlendsku ítróttarfólkini

Tað er alment kunnugt, at tey flestu ítróttar-feløgini hava størsta áhuga í, at útlendsku ítróttarfólkini fáa loyvi at verða í Føroyum undir verandi treytum. Eisini er tað av størsta áhuga fyri feløgini, at tað framvegis verður loyvt feløgunum at nýta útlendsk ítróttarfolk somuleiðis eftir somu treytum sum í dag.

Sum øllum kunnugt hava flestøll ítróttar-feløg stóran tørv á framvegis at sleppa at nýta útlendsk ítróttarfolk. Hesi fólk eru yvirhøvur dugnalig og tey tilføra føroysku ítróttin nógv gott og tey eru við til at lyfta føroyska ítrótt upp á eitt hægri dygdarstöði. Tað er tí als eingin ivi um, at tørvurin á hesum útlendsku ítróttarfólkum er stað-festur. Hinvegin er eisini staðfest, at tað letur seg ikki gera, at nøktta henda tørv, uttan at útlendsku ítróttarfólkini sleppa at supplera teirra inntøkur frá feløgunum við at taka arbeiði á føroyskum fyrirkøkum. Einki bendir á, at ítróttarfeløgini hava fíggarligan møguleika at átaka sær størri fíggarligar byrðar við atlitu at útlendsku ítróttarfólkunum.

Tað er tí mikið spell, at landsstýrismaðurin við ábyrgd av útlingendamálum hevur tikið eina so harðrenda støðu í spurningum um útlendsku ítróttarfólkini. Hesin landsstýris-maður átti at dugað at sett seg inn í hendan sera umráðandi spurning. Hesin spurningur eigur ikki at metast sum bert ein spurningur um føroysk arbeiðspláss í eini tíð við mink-andi arbeiði, men hann eigur at siggja við atlitu at ítróttini. Hetta er eisini ein spurn-ingur, um føroysk ítrótt skal sleppa at mennast og koma longur fram á altjóða stöði. Vit fara tí at mæla landsstýrismann-inum í útlingendamálum at endurskoða sína harðrendu støðu til spurninginum útlensk ítróttarfolk í Føroyum.

íkast

Støðan hjá føroyskum í føroyska útbúgvingarverkinum

Jeffrei Henriksen

Jeffrei Henriksen

Í útvarpssamrøðu herfyri nevndi ein miðnámsskúla-næmingur ein trupulleikan, tann at lærarin sigur "Hatta skuldu tit havt lært fyrr; hatta kann eg ikki læra tykkum nú."

Hetta er tíverri ikki nøkur ókend framsøgn!

Í flestum førum er tað mest sum ein vanlukka í undirvingini at skifta lær-ara - annaðhvørt tað so er í sambandi við at skifta skúla ella bara at skifta til annan flokk, ella hvat so orsökin er.

Men tað er eingin mein-ing í at sleppa barnagørð-um, fólkaskúla og mið-námsskúlum undan sini másligu ábyrgd og tveita alla ábyrgdina á lærara-skúlan, so sum onkur nú hevur nevnt.

Eg havi so ofta tikið til eina dómisøgu, at eg illa tøri at koma við henni aftur. Í stuttum er hon tann, at ein maður helt ikki akurin hjá sær vaksa nóg væl, fór tí at hjálpa honum á leið við at hála í hvørt einasta strá. - Morgunin eftir lá allur akurin fólnaður.

Tað er ein ráðandi áskoð-an, sum eg ikki fati, men hon er veruliga, at vit skulu læra mæmingar, *til teir eru búnir* at taka við lærdómin-um; men tá ið teir eru búnir at fata tað, ið undirvist er í, skal undirvingingin halda uppat. - Skilji tað, hvør ið kann; eg skilji tað ikki.

Vit eru hervilig at byrja undirvising, áðrenn næm-ingarnir eru búnir til tað.

Sum ein danskur profess-

ari í sálarfroði segði tað: Tú kanst byrja lesiundir-vingina, tá ið bornini eru 6-ára gomul; tá tekur tað 4 ár at læra at lesa. Vit kunnu byrja, tá ið tey eru 7 ár; tá tekur tað 3 ár. At byrja við 8-ára gomlum tekur 2 ár. Hjá 9-ára gomlum tekur tað 1 ár.

So segði hann.

Men tað er sjálvandi munur á børnum. Sambært eini lesikanning í føroysk-um á Venjingarskúlanum 1969-70 hevði tiggjunda hvørt barn lært at lesa, áðrenn tað hevði fyllt 9 (og tað høvdu hesi bornini iva-leyst gjørt, annaðhvørt tey so gingu í skúla ella ikki). Móti endanum á 3. flokki dugdu 17% av dreingjunum og 40% av gentunum at lesa raðið (90 orð um minuttin); og tá ið tey vóru liðug við 4. flokk, vóru framvegis meir enn ein fjórðingur, sum ikki var komin á lagið at lesa raðið.

Tá høvdu tey í tvey ár eisini roynt at lesa (og skriva) eitt annað mál enn móðurmálið. Og tað noyð-ast føroysk skúlabørn fram-vegis sambært galdandi fólkaskúlalóg! Harmiligt, at landsstýris-maðurin í skúlamálum, ið tá var, móti allari rimiligari

próvførslu og móti meiri-lutatilmæli frá síni egnu ráðleggingarnevnd skar ígjøgnum ikki at vilja flyta byrjanarundirvisingina í donskum upp í 4. flokk. Próvførsla hansara var ein illgiting um ætlanir at vilja troka danskt burtur í fólk-a-skúlanum og so tann for-tugda fólkatølingarorðingin "tað er ikki prógvað."

Fjöldin av føroyskum skúlabørnum hevur fram-vegis trupulleikar av, at tey, áðrenn tey eru komin á lagið at lesa á móðurmál-inum, verða noydd at lesa á einum øðrum máli. - Ikki um at tala, at so mong teirra framvegis læra at stava føroyskt *á donskum!*

Tað er óneyðugt at gera tað flokt, sum kann vera einfalt. Eins og bókstavir-nir B, b, b, **b**,

allir uttan mun til snið og útsjónð verða nevndir og lisnir /be/, so eiga á føroyskum I, i, Y, y at verða lisnir og nevndir /i/. - *Stav-setingina* goyma vit til seinni, at summi orð verða skrivað við "stórur" og summi við "seinna."

Sama lagið er við A, a, *a*, *æ*, *æ*. Teir eita allir /ea/ og einki annað, fyrr enn vit eru komin til skrivning. Tá verður tilskilað, nær vit skulu nýta undantakið "seinna."

Øll føroysk sjálvljóð hava eitt langt og eitt (annað) stutt ljóðvirði: maður mann nær næstan seta setti tora tordi o.s.fr.

Og **øll** sjálvljóð verða *nevnd eftir tí langa ljóð-*

virðinum - eisini á donsk-um (eftir tí danska ljóð-virðinum).

Ber til at stava seg ígjøgnum orðið "næst," siga /en:/ - /**ea**/ - /es:/ - /te/ og lesa /nast/, so ber eisini til at stava "næstan" sum /en:/ - /ea/ - /es:/ - /te/ - /**ea**/- /en:/ og lesa /nastan/. Og tað er hópur av børnum, sum soleiðis hava lært at lesa - betur enn tey, ið vevja í bókstavaheitunum /ea/ (fyri bókstavin æ) og /a/ (fyri bókstavin a).

Hugsu sær til, at vit gjordu tað øvuta og stavaðu danskt á føroyskum: /hoa/ - /u/ - /en:/ - "hun," /be/ - /el:/ - /e/ - /ve/ - "blev," /en:/ - /ea/ - /es:/ - /te/ - /e/ - /en:/ - "næsten," /es:/ - /i/ - /g/ - "syg," /ea/ - /ef:/ - "af." /de/ - /e/ - /te/ - "det".

Høpisleyst!

Men líka høpisleyst er tað, at stava føroyskt á donskum, bara tí at soleiðis hava vit altíð gjørt. Tað er als einki lagið í tí, at tað er lættari at stava seg ígjøg-num danskt á donskum, enn tað er at stava seg ígjøgnum føroyskt **á donskum**.

Hvussu føroyska *rætt-skrivingin* verður við tilík-um donskum vavstri í før-oyस्कum, mátti ein og hvør dugað at hugsað sær. Men her gongur eisini sjón fyri søgn.

VIÐMERKINGAR

Fíggjarlógaruppskotið hjá landsstýrinum er prógv um egið dugnaloysi

Hogni Hoydal
Vegna Tjóðveldisflokkin

Landsstýrismaðurin í fíg-gj-armálum hevur í einum tíðindaskrivi roynt at leggja ábyrgdina fyri eitt vánaligt fíggjarlógaruppskot á und-anfarnu samgongu.

Men fíggjarlógarupp-skotið hjá samgonguni prógvur bert egið dugna-loysi hjá nýggja landsstýr-inum.

Landsstýrið hevur slept allari stýring og hevur ikki rygg til at fremja nakað av teimum tiltøkum, sum vórðu skotin upp á fíggjar-lógaruppskotinum, ið datt burtur.

Tjóðveldisflokkurin varð

koyrdur úr landsstýrinum í desember 2003. Úrslitið á roknskapinum fyri 2003 fer at vísa yvirskot á fíggjar-lógini.

Siðani hevur ongin stýr-ing verið yvirhøvur á lands-kassanum, og við fíggjar-lógaruppskotinum hjá

nýggja landsstýrinum verð-ur heldur ongin stýring. Nýggja landsstýrið hevur ikki framt eitt einasta tiltak til tess at fáa tamarhald á fíggjarstöðuni.

Tjóðveldisflokkurin hev-ur lagt ítøkiligt uppskot fram um, hvussu vit fáa fíggjarlógina at hanga sam-an. Men landsstýrið hevur ikki dirvi at stýra.

At landsstýrismaðurin, Bárður Nielsen, roynir at geva undanfarna landsstýri skyldina fyri sitt egna dugnaloysi, er tekin um sera óbúnan framferðarhátt.

Tað undrar Tjóðveldis-flokkin stórliga, at lands-stýrismaðurin í almennum brævi frá Fíggjarmálaráð-num, ber fram rangar upp-

Eydnurikir tónleika-bólkar vísa fram hugna-ligt tiltak á Vaglinum

TÍÐINDASKRIV

Í dag verður langur leyg-ardagur í miðbýnum í Havn, og í hesum høpi hevur TÚ møguleikan at fáa ein fantastiskan seinnapart niðri á Vagl-inum saman við ungu tónleikabólkunum Speaker og 48 pages. Teir fara at selja køkur, kaffi o.a. fyri at gera tín túr í býnum so hugnalig-an sum gjørligt. Um-framt hetta fara bólkar-nir at framføra eitt sind-ur av sínum góða tón-

leiki, um veðrið er til vildar. Tiltakið fer av bakkastokki um kl. 14.00. Sum kunnugt fara báðir nevndu bólk-arnir til Íslands í juli mánaði, og er hetta tiltakið ein liður í at fáa pening til vega til túrin.

Afturat hesum kann nevntast at seinni leygar-kvöldið, kl.22.00 verða trý nýggj ljós trendað í Margarínfabrikkini. Teir, ið hesuferð fram-føra, eru Side Effect, Lama Sea og The Story Ends. Øll eru vælkomn.

Kórmót

TÍÐINDASKRIV

Sunnudagin 28. mars kl. 16:00 hittast kór í Eysturoynni til eina sanglotu í Fuglafjarðar kirkju. Kórini eru: Kirkjukóri í Friðriks-kirkjuni, kórleiðari Mikael J. Heinesen, Eystankórið við Símun Hammer sum kórleið-ara, Kór Glyvra kirkju har Meinhard Bjartalíð er kórleiðari, Kórið hjá Jóhan Mortensen, Fe-lagskórið Gøta-Leirvík, kórleiðari Martin Mou-ritsen og Fuglafjarðar sangkór, kórleiðari Frits

Johannesen. Lógini, ið kórini syngja, er merkt av várlægum, páskaløg-um og sálmaløgum. Onkuntíð fyrr hava kór-ini í Eysturoynni verið saman og sungið, og hevur hetta verið ein gleðilig faganaðarstund. Hugsast kundí, at gjørt hetta til siðvenju og kanska í framtíðini tikið lógvatak saman og sung-ið okkurt kórverk, sum hevði verið kórnum til mikla tign, miklan sóma og okkum øllum til stóra gleði.

Kjólar hjá Eivør á breddan

Íslenska útgávan av Se&Hør, Seð & Heyrt, hevur Eivør og hennara snið-givnu kjólar á síðstu forsiðuni og á tveimum síðum verður greitt frá Eivør, kjólunum og sniðgevanum Svan-hild

SNÍÐ
Dagfinn Olsen
dagfinn@socialurin.fo

Dagfinn Olsen

Yvirskriftin í Seð & Heyrt sigur: Eivør - siggið flottu kjólarnar! Blaðið er millum mest lisnu bløð Íslands og 23.000 eintøk fara um handildiskarnar um

Eisini verður sagt frá Eivør í greinini, at hon heldur sera nógv av føroyska tjóðbúnanum.

Blái Krossur Føroya 100 ár!

TÍÐINDASKRIV

Í sambandi við aðalfundin á Glyvrum hetta viku-skiftið, verða hesi tiltøk:

Leygardagin 27. mars (í miðisónshúsinum á Glyvr-um)
kl. 11.00: Áhugatími v. Jóh. Andre. Næs. Evnið: Líta aftur um bak, nú Blái Krossur fyllir

100 ár.
kl. 14.00: Aðalfundur (skrá samb. viðtøkurnar)
kl. 16.00: Pallborð. Evnið: Rús-drekkamentanin um 20 ár?
kl. 19.00: Veitsludøgurði á Runavíkar Sjómansheimi.

Sunnudagin 28. mars
kl. 11.00:

Blak rakt seymin á høvdið

Grønlandsk, Íslendsk og Føroysk mentanar-vika hevur verið í Litava. Ein av væl-eydnaðu løtunum var konsert við Kristian Blak

Dagfinn Olsen

dagfinn@socialurin.fo

Mentanarvikan var ein undirstrikan av íslenska formanskapinum í Norður-lendska Ráðharraráðnum.

Vikan byrjaði 18. mars og hevði mong mentanar-tiltøk á skránni. Kristian Blak umboðaði Føroyar og

leikti tá vikan byrjaði og ein framsýning lat upp, og hetta eydnaðist sera væl.

Tann 19. mars leikti Kristian Blak saman við trimum litavum, Algirdas Klová (fl.), Vladislav Bor-koviski (b.) og Gediminas Laurinavicius (dr.). Hetta var á Vilnius Jazz Club. Hetta varð væl fagnað bæði

tónleikaliga og eisini við-víkjandi samspæli - klang-urin av føroyskum, grøn-lendskum og samiskum tónum hevði við sær eitt heilt serstakt huglag, verð-ur sagt úr Litava.

Konsertinar raktu seymin á høvdið í Litava, sum er kent fyri sínar jazzfjepp-arar.

Føroyskt sum lýsingarmál í Íslandi

Tað, ið føroyskt er, verður tikið fyri góða vøru í Íslandi og nú tykist, sum tað hevur fyrimun at lýsa á føroyskum í Íslandi við føroyskum tónum afturvíð

LÝSINGAR

Dagfinn Olsen

dagfinn@socialurin.fo

Føroyska bylgjan í Íslandi tykist ikki hava lagt seg enn. Tað, ið føroyskt er, er gott. Tað tykist verða niður-støðan.

Pizzafyrirtókan Domino hevur í Íslandi havt lýsing-arherferð, har lýst hevur verið á føroyskum máli. Hvønn dag hevur út-

varpsstöðin Radio Reykja-vík lýsingar fyri sær sjálv-um, just sum vit kenna tað her hjá okkum, her vit hoyra "Tú lurtar eftir Út-varpi Føroya" ella "Rá, Rá, Rás 2".

Men Radio Reykjavík hevur sínar lýsingar á før-oyस्कum og tað er manning-in í rockbólkinum Týr, sum sigur, at her eru Týr og at lurtað verður eftir Radio

Reykjavík. Aftanfyri hoyr-ist tónleikur og tað er bólk-urin Týr, ið leikar Ormin Langa. Tað vóru annars Týr, sum rættliga byrjaðu føroysku bylgjuna við just Orminum Langa, og siðani hava mangir einstaklingar og bólkar riðið á bylgjuni, sum sostatt hevur ilt við at leggja seg aftur.

Sosialurin

Sosialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

jan@socialurin.fo

Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov

eirkur@socialurin.fo

Fíggjarleiðari: Jákup Mørk

jakup@socialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo

Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo

Durita Simonsen durita@socialurin.fo

Gudny Langgaard gudny@socialurin.fo

Finnbjörg Nattestad

finnbjorg@socialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@socialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo

Edvard Joensen edvard@socialurin.fo

Jón Brian Hvidtfeldt jonbrian@socialurin.fo

Vilmund Jacobsen vilmund@socialurin.fo

Solby Eliassen solby@socialurin.fo

Dagfinn Olsen dagfinn@socialurin.fo

Magnus Gunnarsson maggi@socialurin.fo

Páll Holm Johannesen pall@socialurin.fo

Heini í Skorini heini@socialurin.fo

Terji Nielsen terji@socialurin.fo

Anna V. Ellingsgaard ave@post.olivant.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@socialurin.fo

Terji Nielsen terji@socialurin.fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo

Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:

Postmoga 231

Nólsoyar Pálgøta 1, 700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687

e-post: klaksvik@socialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:

tel. 375364 fax 375464

tel. 220727

e-post: aki@socialurin.fo

e-post: dagfinn@socialurin.fo

Sosialurin í Eysturoy:

Postmoga 143, Saltangará

tel. 447820 fax 449520

tel. 228909

e-post: vilmund@socialurin.fo

Sosialurin í Vágum:

360 Sandavágur

tel. 333820, 220507 fax 333720

e-post: edvard@socialurin.fo

e-post: vagur@socialurin.fo

Uppseting/prent:

Uppseting: Hestprent

Prent: Prentmiðstöðin

Útgevvari:

Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:

Mán.-frí. 8-16

Argjavegur 26,

Tel. 341800, Fax 341801

Postadressa:

Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:

post@socialurin.fo

lysing@socialurin.fo

lysingartorg@socialurin.fo

varp@socialurin.fo

Blaðið verður prentað

mánadag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰